

Károsítóhelyzet alakulása Zala megye, 2021.05.17-05.24.

Időjárás:

A múlt hét a csapadékos, borús napok jegyében telt. A szélmozgás gyakran intenzív volt és erőteljes lehűlés kíséretében több alkalommal (4-5 nap) hullott eső, megyeszerte változó mennyiségben (55-80 mm!). Az előző héthez képest csökkent a levegő hőmérséklete, csupán egy-két nap emelkedett a minimum hőmérséklet 10 fok feletti értékre. A nappali felmelegedés is visszafogott volt, 10-20,9 fok között változott (átlag hőmérséklet: 8-6-14,2 fok).

A talajhőmérséklet szintén újra csökkent (a csapadékos napok ideje alatt és után) átlagosan 10-11 fok körül alakult, mely a szántóföldi-és kertészeti növények fejlődését lassította. A páratartalom mindvégig magas volt 80-95 % között volt mérhető. A levélnedvességi értékek 6-13 óra között változtak.

ŐSZI BÚZA, ŐSZI ÁRPA

Növényfenológia:

Őszi búza: kalász hasban-kalászhányás (~80 %).

Őszi árpa: kalászhányás vége-virágzás kezdete;

Károsítók:

Az eddigi gombaölőszeres beavatkozások és a viszonylag alacsonyabb hőmérséklet hozzájárult a gabona állományok kedvező egészségi állapotához. Az esős, magas páratartalmú időjárás azonban a közeljövőben (felmelegedéssel) kisebb-nagyobb károkat okozhat a sűrűbb vetésekben.

Őszi búzában a **lisztharmat** terjedése az esős napoknak köszönhetően megtorpant. Az érzékeny állományokban a száruk alsó részein és az alsó leveleken láthatók továbbra is a gyenge mértékű tünetek.

A sűrűbb, bujább fejlődésű táblákon a **szeptóriás foltosság** újabb tünetei jelentek meg. A tömeges mennyiségben képződött piknidiumokból folyamatos a spórák szóródása, az újabb fertőzésekre jelentős az esély (1. fotó). A betegség helyeként már az alsó levelek pusztulását is okozta. Szerencsére a felsőbb levélemeleteken csak nagyon ritka esetben gyanítható a betegség fellépése, ezért az időjárástól függő következő gombaölőszeres kezelésekkel remélhetőleg megfelelően visszaszorítható lesz a betegség.

A kalászhányás-virágzás kezdetével a csapadékos napok figyelembe vétele mellett idén különösen indokoltá válnak a **kalászfuzáriózis** elleni megelőző védekezések és azok megfelelő időzítése. A gyakori esős napok és a magas páratartalom a fertőzésveszélyt még a jelenlegi alacsonyabb hőmérsékleti viszonyok mellett is növelik, ezért a védekezésekre fel kell készülni.

1. fotó: Szeptóriás foltosság őszi búzában (2021.05.24)

A **vetésfehérítő bogarak** (imágók) egyedszáma alacsony őszi búzában és őszi árpában is, ezzel szemben a tojások és a különböző fejlődési fokozatú lárvák együttes száma egy-egy táblán –foltszerűen- jelentős lehet (2-3. fotó). Az esős napok ellenére gyakran megfigyelhetők az idősebb lárvák a felső leveleken is (az eső, úgy tűnik nem mossa le őket), ezért ahol még nem, vagy korábban volt rovaröltszeres beavatkozás, ott a táblák belsejét is érdemes szűrőpróbaszerűen megvizsgálni. A kártevő lárvakelése, fejlődése, így kártétele is elhúzódó lehet, ezért a táblák szemléje javasolt.

2. fotó: Vetésfehérítő bogár tojásai őszi búzán

3. fotó: Fejlett (L3-L4) vetésfehérítő bogár lárva őszi búzán

A **poloskák** kártétele továbbra is alacsony, észlelési szintű (1 % alatti) állomány fertőzöttség tapasztalható (4. fotó). A **levéltetvek** felszaporodása is lassult, a fertőzöttség legfeljebb 1-es fokozatú (Banks-féle skála) (5. fotó).

4. fotó: Poloska kártétel búza kalászon
(2021.05.24)

5. fotó: Kis levéltetű
kolónia őszi búzán (2021.05.24)

ŐSZI KÁPOSZTAREPCE

Növényfenológia: virágzás vége, becőképződés.

Károsítók:

A **repcefénybogár imágók** egyedszáma a táblák nagy részén minimálisra csökkent.
A **repcebecő-ormányos** kártétele már megfigyelhető a becőkön, a kártétel jelenleg ~1-2 % (a védett táblákon).
Betegségek megjelenését még nem tapasztaltuk.

KUKORICA

Növényfenológia: 1-3 leveles állapot.

A hűvös, csapadékos időjárás a kukorica fejlődését az elmúlt időszakban is hátráltatta. A megye egyes területein a múlt héten előfordult nagyobb mennyiségű eső (egy-egy alkalommal 20-40 mm) összetömrítette a talajt, helyenként lehordták a felső réteget. A növények sok helyen sárgulnak, sínylődnek.

A **barkók** kártétele az elmúlt időszakban nem emelkedett (legfeljebb gyenge kártétel a tábla széleken), a megye területén ezideig nem is jelentős.

A **gyomnövények** kelése azonban tömeges a táblákon (6-7. fotó). A T4-es gyomnövények széles skálája szinte mindenütt megfigyelhető mint pl. a parlagfű (szik-2 leveles), a libatop, disznóparéj, selyemmályva, kakaslábű. Évelők közül a mezei acat kelő és 4-5 leveles, az aprószulák (átlagosan) ~10-15 cm-es fejlettségű egyedei találhatók meg egyidejűleg.

A posztemergens kezelések tervezése javasolt.

6-7. fotó: Magról kelő-és évelő gyomnövények kelése kukoricában

NAPRAFORGÓ

Növényfenológia: 2 leveles állapot.

A napraforgó állományokban a **barkók** kártétele legfeljebb a tábla széleken látható, nem növekedett. A **levéltetvek** észlelési szintű jelenléte egy-egy táblán jellemző.

BURGONYA

Növényfenológia: levélfejlődés (2-6 leveles állapot)

Burgonyában a **burgonyabogár** imágók előjövetele folyamatos, bár a megszokotthoz képest sokkal lassúbb és alacsonyabb egyedszámú. A bogarak kártétele nem számottevő. Az állományok szemléje célszerű.

CSONTHÉJASOK (KAJSZI, SZILVA, CSERESZNYE, MEGGY), ALMA

Növényfenológia:

Szilva, cseresznye, meggy: gyümölcsfejlődés;

Alma, körte: gyümölcsfejlődés (~6-10 mm-es gyümölcskezdemények);

Károsítók:

Almában a **szürke alma levéltetű** felszaporodása, kártétele folyamatos (ahol nem védekeztek). A fertőzöttség közepes mértékűre emelkedett (3-as fokozat), a hajtások növekvő ~5-8 %-án látható a kártétel. Védekezés javasolt.

A csapda fogások alapján az **almalevél-aknázómoly** és a **lombosfa-fehérmoly** rajzása szünetel. Az **almamoly** rajzása folyamatos (a hűvös, esős idő ellenére), de alacsony egyedszámú (1-2 db imágó/csapda/3 nap). A tojásrakás folyamatos, időjárás függvényében a védekezések elvégzése javasolt.

Az **alfafalisztharmat** szekunder tünetei az érzékeny fajtákban továbbra is jelentősek, habár az elmúlt napok esőzései valószínűleg csökkentették a fertőzési nyomást. Az intenzív védelem továbbra is javasolt!

Megjelentek az **almafa varasodás** első levéltünetei a gyümölcsösökben (2021.05.19), elsősorban az érzékeny fajtákban. A betegség fertőzésveszélyét a gyakori esős, párás napok (tartós levélnedvesség), a csökkenő számban, de még szóródó aszkospórák valamint a levélfoltokon képződő konídiumok fertőzőképességükkel fokozzák. Újabb fertőzési ciklusok indultak el közepes fertőzési fokozat mellett, azonban a jelenlegi alacsony hőmérséklet hatására elhúzódoó tünetmegjelenésre számíthatunk (természetesen az időközben felmelegedő hőmérséklet az inkubációs idő hosszát rövidítheti). Az intenzív védekezések szükségszerűek.

Körtében erősödött a **varasodás** tünetmegjelenése. A leveleken 6-10 %-os felületi fertőzöttséggel is megfigyelhető a betegség (2-es skála), ezért az intenzív védelem indokolt.

Csonthéjasokban a **keleti gyümölcsmoly** rajzása csökkent, 3-7 db imágó/csapda/3 nap fogással a csapdákban. A tojásrakás folyamatos, a védekezések elvégzése javasolt. Őszi-kajszibarackban a **zöld őszibarack levéltetű** felszaporodása figyelhető meg. A fertőzöttség helyenként közepes mértékű (2-3-as fokozat), kisebb-nagyobb kolóniák is láthatók. A hajtások ~1-3 %-a fertőzött.

Cseresznyében kitehetők a **cseresznyelégység** fogására is alkalmas sárga ragacsos csalétek csapdák a kártevő jelzésére. A hűvös tavaszi és jelenlegi időjárás valószínűleg a cseresznyelégység megjelenését is késlelteti. Az effektív hőösszeg számítások alapján a rajzás kezdet még várat magára, ugyanis a mai napig ~288-295 fok halmozódott fel (rajzáskezdet ~430 hőfoknapnál várható), amely a korábbi évekhez viszonyítva jóval kevesebb, mint ebben az időszakban lenni szokott. Az effektív hőösszeg értékek csupán tájékoztató jellegűek, mert a kártevő rajzását a talajhőmérsékleten kívül számos más tényező is befolyásolja (pl. kitettség, talaj állapot, technológia stb.), ezért mindenképp indokolt a csapdás megfigyelés.

Cseresznyében, meggyben megjelentek, egyes esetekben növekedtek a **sztigminás levéllyukacsosodás** tünetei (lilás folt) (8. fotó). A korábbi években is fertőzött ültetvényekben a védekezésre fel kell készülni.

8. fotó: A sztigminás levéllyukacsosodás tünete cseresznyén

SZŐLŐ

Növényfenológia: ~20 cm-es hajtáshosszúság, fürtkezdemények láthatók.

A **szőlő levélatka és szőlő gubacsatka** fertőzöttség általában gyenge mértékű az ültetvényekben, nem nőtt.

A hőmérséklet emelkedésével (tartósan 10-12 fokos minimum hőmérséklet) számíthatunk a **lisztharmat és a peronoszpóra** fertőzésére. A jelenlegi csapadékos körülmények inkább a peronoszpóra fertőzéshez kedveznek, de a hűvös időjárás miatt, (ha be is következett/következik fertőzés) a tünetek megjelenése ~10-12 nap múlva valószínűsíthető a leveleken egy-egy esőzést követően. A megelőző védelem nagyon fontos!

Az **amerikai szőlőkabóca** lárvakelését még nem tapasztaltuk, de a levelek fonákát – elsősorban a tavaly is fertőzött ültetvényekben – már érdemes nagyítóval vizsgálni.

Zalaszentlőrinc, 2021. május 24.

Tűh Annamária
előrejelző